

FRESHABIT LIFE IP, Puruveden kohdealue

FRESHABIT LIFE IP -hanke käynnistyi 1.1.2016. Se on Suomen kaikkien aikojen suurin Life-hanke ja kohdistuu NATURA 2000 -vesistöjen vesiensuojeluun. Hankkeessa on kovan karsinnan jälkeen mukana kahdeksan aluetta ympäri Suomea. Puruvesi on yksi niistä. Perushankkeen budjetti on 20 milj. euroa. Lisäksi tiedossa on jo reilun 4 milj. euron edestä integroituvia hankkeita. Niiden määrä voi vielä hankkeen aikana kasvaa. Puruvedelle suuntautuu suoraan 2 milj. euroa ja lisäksi valtakunnallisesti johdettavia osioita rahoituksineen. EU:n osuus budjetista on 60 % ja omarahoitusosuus 40 %. Koko hanketta johtaa Metsähallitus. Hanke päättyy 30.9.2022.

Puruveden osalta johtovastuu on Etelä-Savon ELY-keskuksella (ESA-ELY). Ensimmäinen FRESHABIT-kokous pidettiin 4.2.2016 Mikkelissä. Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja on Vesa Rautio ESA-ELY:stä. Ohjausryhmässä on kaikkien keskeisten Puruvedellä toimivien tahojen edustus. Hankekoordinaattori on Pekka Sojakka ESA-ELY:stä.

Hankkeen ensimmäisten kuukausien aikana tehdään hankesuunnitelmien tarkennuksia ja järjestetään hankehallinto talousasioineen. Jo kevään ja kesän 2016 aikana alkavat myös ensimmäiset hanketyöt Puruvedellä. Ne jatkuvat siitä kiihtyvällä tahdilla siten, että vuosi 2017 on jo täysimittainen ja laajalti näkyvä työvuosi. Toimijoita Puruvedellä on lukuisia. Hanke jaksottuu kolmeen kahden vuoden suunnittelu- ja toteutusjaksoon.

Ohjausryhmä pitää hyvin tärkeänä, että paikalliset ihmiset ovat tietoisia siitä, mitä Puruvedellä hankkeen puitteissa tapahtuu. He voivat omalta osaltaan myös myötävaikuttaa hankkeen onnistumiseen. Erityisen merkittävässä asemassa ovat maanomistajat ja vesialueen omistajat.

Seuraavassa keskeisten Puruvedellä toimivien osapuolten suunniteltua toimintaa vuodelle 2016 ja ennakkointia joiltakin osin vuodelle 2017.

1. Etelä-Savon ELY-keskus

- johtaa Puruveden aluehanketta
- vesikemian ja biologisen aineiston kokoaminen ja niiden täydentäminen keväästä 2016 alkaen viideltä konkreettisten toimien kohdealueelta (kartta liitteenä)
- Jouhenjoen suualueen (Kerimäen kirkonkylä) ison kosteikon ja pohjapadon rakentamisen käynnistys Itä-Suomen aluehallintoviraston lupapäätöksen jälkeen. Rakentamiseen arvioidaan päästävän syksyllä 2016
- Matinniemen (Kerimäen kirkonkylä) vesikasvillisuuden ensimmäinen niitto loppukesästä 2016. Tämä edellyttää tarvittavien lupien saamista ja myös vapaaehtoistyötä.
- Ristilahden (Kesälahti) hoitokalastuksen käynnistäminen loppukesästä 2016. Tämä edellyttää Purujärven osakaskunnan lupaa ja pyydetyn kalan saamista esim. turkistarhoille edullisesti. Kalastuksen toteuttamiseen toivotaan saatavan paikallisia toimijoita. Koekalastus on tehty vuonna 2014. Hoitokalastus Kuonanjärvellä (Savonlahden valuma-alue, Kerimäki) saattaa jatkua hankkeen osana 2016 tai 2017.
- osallistuminen kaukokartoituksen, pohjakartoituksen ja habitaattiselvitysten käynnistymiseen alkukesästä 2016 uudenlaisen mallin aikaansaamiseksi vesistön tilan selvittämiseen ja seurantaan
- osallistuminen vuonna 2016 alkavaan metsien vesistökuormituksen ajalliseen ja alueelliseen selvittämiseen sekä arviointiin ilmastonmuutoksen vaikutuksesta
- pohjaveden purkautumiskohtien havainnointi kevättalvella 2016
- Puruveden pohjan maaperän kerrosjärjestyksen selvittäminen luotaamalla kesällä 2016
- pohjaveden mukana Puruveteen purkautuvan kuormituksen arviointi alkaa vuonna 2016

2. Metsäkeskus

- Putkiniemen (Punkaharju) Pökrönsuon kosteikkojen teko käynnistyy syksyllä 2016. Kilpailutuksen tuloksena loppusuunnittelun ja rakentamisen toteuttaa OTSO Metsäpalvelut.
- yksityiskohtainen suunnittelu Puruveden vesienhoidon yleissuunnitelman pohjalta vesienhoitorakenteista alkaa keväällä 2016 (ainakin Jouhenjoen – Lautalahden valuma-alue Kerimäellä, Myllyjoen ja Ketolanlahden valuma-alue Villalassa Kesälahdella ja Naaranlahden valuma-alue Punkaharjulla)
- kilpailutus osasta kohdealueista alkaa syksyllä 2016 ja rakentaminen käynnistyy loppuvuodesta 2016 tai vuonna 2017
- vuonna 2016 otetaan käyttöön hankkeeseen Puruvedelle saatu uudenlainen korvausmahdollisuus maanomistajille vesiensuojelurakenteiden sijoittamisesta heidän mailleen
- metsien vesistökuormituksen selvittäminen ajallisesti ja alueellisesti sekä arviointi ilmastonmuutoksen vaikutuksesta alkaen vuonna 2016
- paikallisten tukiryhmien perustaminen kevään 2016 aikana niille viidestä konkreettisten toimien kohdealueesta, joilla yksityiskohtainen suunnittelu ja rakentaminen ensimmäisenä alkaa

3. Pohjois-Karjalan ELY-keskus

- yksityiskohtaisen suunnittelun ja rakentamisen kilpailuttaminen vesienhoitorakenteista Kesälahdella Suokonlahden valuma-alueella (Hamalonsuo, Villala) ja Ristilahden valuma-alueella keväällä 2016
- rakentamisedellytysten mukaan vesienhoidon rakenteiden rakentaminen em. valuma-alueilla alkaa 2017
- osallistuminen Metsäkeskuksen kokoon kutsumien paikallisten tukiryhmien toimintaan Villalan ja Ristilahden alueen rakenteisiin liittyen keväästä 2016 alkaen
- vesikemian ja biologisen aineiston kokoaminen ja niiden täydentäminen Pohjois-Karjalan kohdealueilta yhdessä ESA-ELY:n kanssa vuonna 2016
- osallistuminen Pohjois-Karjalan alueella kaukokartoituksen, pohjakartoituksen ja habitaattiselvitysten käynnistymiseen alkukesästä 2016 uudenlaisen mallin aikaansaamiseksi vesistön tilan selvittämiseen ja seurantaan

4. Luonnonvarakeskus (LUKE)

- selvittää vesienhoitotoimien vaikutusta kalayhteisöjen rakenteeseen ainakin osalla konkreettisten toimien kohdealueiden lahtialueita. Koekalastukset alkavat loppukesästä 2016. Vapaaehtoisia kaivataan verkkosaaliin käsittelyyn.
- osallistuu kaukokartoituksen, pohjakartoituksen ja habitaattiselvitysten käynnistymiseen alkukesästä 2016 uudenlaisen mallin aikaansaamiseksi vesistön tilan selvittämiseen ja seurantaan, varsinkin kalaston kannalta
- LUKE Enonkoski keskittyy Puruveden järvikutuisen harjuksen kutu- ja poikashabitaattien kartoitukseen ja harjukselle sopivien poikaspyyntimenetelmien testaamiseen
- LUKE Jyväskylä ja Jyväskylän yliopisto keskittyvät taloudellisesti tärkeiden muikun ja siian poikastuotantoalueisiin
- hoitokalastuksen ohjaus, toteutuksesta vastaa ESA-ELY

5. Suomen ympäristökeskus (SYKE)

- johtaa kaukokartoituksen, pohjakartoituksen ja habitaattiselvitysten käynnistymistä alkukesästä 2016 uudenlaisen mallin aikaansaamiseksi vesistön tilan selvittämiseen ja seurantaan, Puruvesi on toinen kahdesta pilottivesistöstä
- kehittää kaukokartoituksen hyödyntämistä vesien tilan seurannassa, Puruvesi on pilottikohteena

6. Metsähallitus, Itä-Suomen puistoalue

- kävijätutkimus virkistyskäytöstä Metsähallituksen hallussa olevilla alueilla (Punkaharjun luonnonsuojelualue ja tutkimuspuisto sekä Puruveden Natura-alueet). Haastattelut 2016, tutkimus

valmistuu vuonna 2017. Tutkimus toistetaan hankkeen päättyessä.

- Hytermän saaren (Kerimäki) ja Punkaharjun luonnon-/kulttuuripolkujen suunnittelu käynnistyy syksyllä 2016. Työ valmistuu vuonna 2017.

7. Pro Puruvesi ry

Tiedottamiseen liittyen:

- järjestettiin FRESHABIT Puruveden tiedotustilaisuus lehdistötiedotteineen 29.2.2016
- suunnitellaan ja valmistellaan FRESHABIT Puruveden kotisivut yhdessä MARIKOO:n kanssa. Kotisivut avataan 1.4.2016 mennessä.
- osallistutaan FRESHABIT-hankesuunnitelman mukaisesti Puruveden seutukunnan tapahtumiin (6-8/vuosi) esittelyteltan kera tai omalla osastolla (vuosi 2016: Kesälahden Messut 14.-15.5.; Kesälahden Muikkumarkkinat 2.-3.7.; Punkaharjun Kesäraitti 9.7.; Kerimäen Muikunpäivä 6.8. ja myöhemmin päätettävät 2-3 tapahtumaa loppuvuodesta)
- osallistuminen Vesistökuunnostusverkoston vuosiseminaariin Lappeenrannassa 7.-9.6. omalla FRESHABIT-aiheisella osastolla tai osana yhteistä FRESHABIT-osastoa
- osallistutaan FRESHABIT-infolla tapahtumiin muiden tahojen osastoilla (mm. OmaMökki 16 vapaa-ajan asumisen messut Helsinki 9.4., Tonttitohinat Kerimäki 14.5.)
- järjestetään vuosittainen FRESHABIT Puruvesi -seminaari Hotelli Herttuassa syyskuussa 2016

Ympäristökasvatukseen liittyen:

- järjestetään Kerimäen Kirkonkylän koulun kuudesluokkalaisten ja Kesälahden koulun viidesluokkalaisten Puruvesi-päivä toukokuussa
- järjestetään Punkasalmen koulun kuudesluokkalaisten Puruvesi-päivä elo-/syyskuussa

Muu toiminta

- teetetään selvitys muutoksista viidellä konkreettisten toimien kohdealueella 1950-luvulta lähtien eri tahoilla olevien aineistojen (valokuvat, kartat, filmit, kirjat jne.) ja haastattelujen kautta. Työ käynnistyy keväällä 2016. Loppuraportti valmistuu 2017.
- muiden toimijoiden paikallinen tukeminen

Tarkempia tietoja antavat:

Etelä-Savon ELY-keskus: Pekka Sojakka, pekka.sojakka@ely-keskus.fi, 0295026200

Metsäkeskus: Seppo Ollikainen, seppo.ollikainen@metsakeskus.fi, 0407716078

Pohjois-Karjalan ELY-keskus: Paula Mononen, paula.mononen@ely-keskus.fi, 0295026204

Luonnonvarakeskus: Irma Kolari, irma.kolari@luke.fi, 0295327617

Suomen ympäristökeskus: Seppo Hellsten, seppo.hellsten@ymparisto.fi, 0295251165

Metsähallitus, Itä-Suomen puistoalue: arto.vilen@metsa.fi, 0400725478

Pro Puruvesi: Reijo Jantunen, reijo.jantunen@gmail.com, 0505937787

Lehdistötiedote on laadittu yhteistoiminnassa Puruvedellä toimivien kanssa.

FRESHABIT LIFE IP -terveisin

Reijo Jantunen

Pro Puruvesi ry, puheenjohtaja

reijo.jantunen@gmail.com

0505937787

FRESHABIT LIFE IP, Puruveden toimenpidealueet

